

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Processus iudiciarius panormitani

Johannes <Urbach>

Parisius, Millesimo quinge[n]tesimo octauo

Exceptiones contra positiones et articulos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70756](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70756)

spondendi ad articulos **Ru.** Factis autem et oblatis
 positionibus reus si sunt pertinentes / clare et certe
 hec ad eas respondere / de testi. presentium li. vi. immo
 si interrogatus sup positionibus et iussus responde
 hoc facere recusat / habentur positiones p confessatis
 nisi rationabilis causa recusantem excuset ut in. c. ij.
 de confes. li. vi. et que sit causa rationabilis no. ibi i
 glo. puta si positio est supflua q non facit ad causas
 vel obscura incerta / captiosa de facto alieno / imper
 tines vel iuris rē. ut ibi notatur ponēs em debz po
 nere certū / et respondēs debet certū respondere ut
 no. in iuribus allegatis. et ca. ij. de confes. li. vi. in p
 dicta. gl. **¶ Additio.** **¶** Aduerte tñ q recusās res
 pondere positionibus non semp habet p confesso
 s; requiruntur plura copulatiue que tangunt ca. ff.
 de confessi. li. vi. Et quod dicit ponit et pbare intēs
 dit hoc hodie est in usu / alias positiones dabantur
 pmo sic dicendo. **¶** Ponit talis rē. et si negabūtur il
 le positiones postea dabuntur articuli sic dicendo.
¶ Talis intendit pbare rē. hodie ergo simul fiūt. ita
 q positiones negatę succedūt loco articuloꝝ et in
 tentiones pbandi de quo etiam in specu. de testi. s.
 tunc videndum in principio cum remissionibus

¶ Exceptiones contra positiones et articulos.

In termino igitur predicto: puta ad dicendū
 contra positiones et articulos vel eis respon
 dendum statuto solent quandoq; dari exceptiones
 cōtra positiones et articulos sub hac forma. **¶** Cōtra
 positiones et articulos pretensos oblatos p talem
 actorem vel talem ipsius procuratoꝝ in causa ta
 h iij

li. 7c. Procurator pcuratorio nomine talis rei ppo-
nit et dicit excipiendo q̄ huiusmodi pretense positi-
tiones et articuli sūt generales nimis obscuri incer-
ti indeterminati dubij multipliciter indefiniti iuris
captiosi et de facto alieno in prinētes / et sic tales q̄
minime relevant ponentē probati v̄l cōfessati ⁊ eis
inquantum dantur nō est pro pre rei respondendū
in q̄tum vero offerūtur vt articuli nullatenus sunt
admittēdi vt ex eorum patet inspectione euidenter
et latius si fuerit opus deducef. quare p̄dictus pcur-
ator rei petit p̄ vos p̄nunciari / decerni / ⁊ declara-
ri positiones et articulos p̄assignatos nō esse ad-
mittēdos sed repellēdos et reiciēdos fore ac reūci-
et repelli / et partes ream ab instātia iudicij absolui
et actorem sibi in expensis legitimis condemnari
saluo iure addendi minuēdi ⁊c. Quando tamē po-
sitiōes ⁊ articuli sunt obscuri imp̄tinentes. et in ad-
missibiles sic q̄ p̄bati nō releuarēt ponentes dicit
to. an. in. c. dudū. ij. de electione q̄ in caute facit ad
necatus partis alterius si petit declarari articulos
vel a principio dicit eos nō esse admittēdos v̄l etiā
si formet interrogatoria talia q̄ p̄ testes habeat de-
clarare. Iudex tamē potest examinare positiones
et articulos et imp̄tinentes repellere et quando de
imp̄tinentia non constat in dubio tūc potius habz
admittere vt no. de testi. p̄ tuas ⁊ de cōfes. c. ij. li. vi.
de appella. cū speciali. §. porro. x. excessu quoq̄ vn-
de consueuerūt fieri responsiones ad positiōes sal-
uo iure imp̄tinentium: et non admittendorū de quo
in spe. de posi. §. vii. x. si vero certū est. ¶ Additio.
Nota tamen q̄ licet iudex admiiserit positiones tal-
uo iure imp̄tinentiū ⁊ non admittendarū tū si con-

stat de imptinentia potest instari penes iudicem ut
 reijciatur ut no. do. car. in cle cōstitutionem. §. fi. de
 electiōe. Possunt ergo fieri respōsiōes ad positiōes
 formatas sup libello ī actione reali iūb hac forma
 Rēsiones ad positiōes ī actiōe reali. Ru. Procura
 tor pcuratorio noīe seu re saluo iure imptinentiū
 nō admittēdoꝝ positiōnū ⁊ arttuloꝝ ptensoꝝ acto
 ris sic q̄ rēsiones quas forsitaz ad imptinētes ⁊ ī ad
 missibiles positiōes h̄mōi fieri contingit p non fa
 ctis habeant dat facit exhibet medio suo iuramēto
 īfrascriptas rēsiones. Ad p̄mā positiōē p̄tensam q̄
 sic īcipit. in p̄mis ponit pcurator predicti. B. ⁊ c. res
 pōdeo ad eā non credit. Ad secūdaꝝ nō credit. Ter
 tia dependet ex sc̄da ⁊ ea negata negatur ⁊ quarta
 Ad q̄ntā credit se fūdū ⁊ ei⁹ restitutionē seu assigna
 tionē iuste p̄tradicare ⁊ finalit̄ credit de p̄fessatis ⁊
 negat de negatis. Et licz positiōes p̄dicte sint p ma
 iori pte de facto alieno qz tñ faciūt ad cāz ideo ē ad
 eas r̄ndēdū qz siue sūt de facto p̄prio siue de facto
 aduersarij dz eis r̄ndere ut di. io. an. in addi. spc. de
 posi. §. vj. itē. s. dz ī rēsionib⁹ ad p̄tia ⁊ quartam po
 sitiōes q̄ dependēt a negatis qz qñ positiō depēdet
 a negata nō debet aliter ad eā rēsio fieri. vñ ex quo
 negat cōtract⁹ emptiōis seu v̄ditiōis negant alia
 inclusa v̄l necessario p̄currētia ad talē p̄tractū: vt p̄
 cū nūeratio. traditio. rei ex tali cā facta ⁊c. Et qñqz
 positiō dependet a negata / aliqñ a cōfessata no. de
 confes. c. ij. li. vi. sup glo. puta. Et q̄ sit rēsio p x̄bz
 credit vel non credit hoc p̄cedit ex vi iuramenti de
 calūnia / sed si iuramentuz est de veritate. artat per
 verbū scio vel non scio tamē iurans de veritate est
 interrogandus et etiā respōdere tenetur de credu
 litate: vt no. p. Dof. i. l. c. litteras de iur. ca. ⁊ cōfessio
 h. iij

de credulitate eque preiudicat sicut confessio de veritate ut no. de iure / ex litteris in glo. si. et de iura. ca. lū cām. De stilo tñ curie iurat quis dicere veritatē quam scit vel credit / si respondeat p verbuz dubito an sufficiat no. alie. c. cū causam in glo. ij. et super ea Quid etiā iuris sit si cū actor petit centum rñdeat reus se sub conditiōe pmissē / an videatur pure cōfessus no. p archi. et io. an. de confes. c. i. li. vi. Ista responsio est in pte cōtra respondentē scz in q̄tū confitetur se pmissē in pte pro eo in q̄tū dicit sub cōditiōe pmissē statur cōfessionī contra confidentē. et ergo videtur fundata intentio actoris p talem cōfessionem nisi reus pbet conditionē / sed in contrarium facit quia responsio ē vnica et vnū constructū ergo actor aut totuz approbat aut refutat et q̄ vult approbare pro se debet etiam contra se approbare Finaliter credit Jo. an. q̄ re? iuste. peteret declarari p actorē an ponat ipm pmissē pure an sub conditione sic cessaret ipsa pplexitas. Archid. tñ dicit q̄ reus pōt negare se pure pmissē. Forma actū i actis scribendorum Bu. Istum tñ actum respōsionum factarū scribat tabellio hoc modo die tali anno tali rē. talis reus vel talis pcurator eius coram prefato dño iudice in solito loco suo ad reddenduz iura p tribunali sedente camparens respōsiones ad positiones et articulos talis actoris ibidē pparētis infra scripti tenoris ibidē obtulit hñoi respōsiones fecit medio suo iuramento / quibus respōsionibus sic factis et receptis actor p̄dictus vel pcurator suus sibi dilationē competentē ad pducēdū testes p sua intentione fūdata assignari postulauit / cui p̄dictus dñs iudex talem diem vel vnum mēse

pro termino et dilatione ad testes pducendos assignavit. Vel sic scribat notarius ordinarius factis et exhibitis responsionibus predictis per talem rem vel talem ipsius procuratorem anno tali die tali in presentia talis actoris vel talis ipsius procuratoris producentur testes per actorem per prima dilatione die tali. etc. De istis autem dilationibus per testibus pducendis debentur alias aut dantur tres dilationes vel una tantum. et ita speciosa quod infra illam potest fieri pductioes non de dila. c. ij. gl. ij. et super ea et postea videbimus. Pars autem contra quam fit pductio testium dat interrogatoria et dantur super articulis volentis pducere testes et formantur secundum circumstantias cause et personarum et testium de proba. licet de testi. cum causam r. c. per tuas ubi de hoc et de testi. presentium li. vi. et ibi ponitur forma eorum. Datis ergo articulis per alteram partium pars contra quam dantur petit terminum ad dandum interrogatoria et iste terminus: ut probant iura alle. et etiam generalis consuetudo: dandus est fiant ergo isto modo super articulis in reali. Forma interrogatorio super articulis in acti. reali. Hu. Interrogatoria infra scripta dat facit et exhibet per curator procuratorio nomine talis secundum que omnia et singula petit singulos testes partis aduerse interrogari et interrogationem huiusmodi cum responsionibus testium ad eas in actis redigi et conscribi alioquin de inualitudine depositionum et quod sibi non preiudicent ac alias prestat ut est moris. Diligenter ergo et non perfunctorie testes ipsi examinentur et ab eis procedent super quolibet articulo queratur de singulis circumstantiis. Queratur enim a quolibet teste de ipsius etate. fide. fama. statu. et conditione. an sit nobis

Interrogatoria dantur designatis actis superioribus.

Nota modum interrogandi

quāta Inter
rogatoria.

lis vel plebeius. itē quātū hēat ī bonis. itē an p̄ce
vel precio gratia vel odio vel favore testificet. item
v: rū ei datū sit aliqd vel p̄missū. item si hēat sp̄e q̄
sibi def vt p̄ illo testificet itē an sit excōicat̄ maio
ri. itē vtrū amicus: familiaris vel ei⁹ socius p̄ agui
neus: affinis: vel subdit⁹ p̄ducentis v⁹ ei⁹ s̄ quem
p̄ducit̄ inimic⁹. itē an sit īstruct⁹ qd ponere debeat.
itē an sup hoc p̄cordauit cū testib⁹ suis. itē vtrū sit
subornat⁹. itē quā ptē vellet in cā h̄mōi obtinere et
cui plus faueat specialit̄. Si dixerit testis verū esse
qd ī primo articulo continet. tūc interrogetur de cā
scientie scz vñ sciat testis fūdū ad A. p̄tinuisse r̄quō
et qn̄ A. dñm ei⁹ acquisierit r̄ de fructib⁹ alias
p̄finib⁹ eiusdē fūdū. itē circa scōz articulū q̄rat si te
stis dixit eū eē verū: de cā sciētie an testis p̄sens fue
rit in p̄tractu r̄ q̄ cū eo erāt vel fuerūt p̄ntes r̄ quot
nūero: r̄ ad qd fuerūt tibi itē de loco cōtract⁹. ī qua
domo. r̄ an domus sit t̄rea lapidea v⁹ lignea. r̄ in q̄
pte dom⁹. itē de t̄pe scz de āno: die. mēse. r̄ hora. itē
de forma ipsi⁹ cōtract⁹ an purus fuerit seu cōditio
nalis seu modalis r̄ p̄ que v̄ba celebrat⁹ r̄ si p̄ditio
nalis seu modalis: querat an p̄ditio postea extitere
et purificata fuerit vel modus seruat⁹. itē an testis
nouerit p̄sonas cōtrahētū itē an p̄ciū interuenerit
r̄ solutū fuerit in qua moneta p̄ quā: cui: quo loco:
die: hora: q̄bus p̄ntibus r̄ sp̄ de cā sciētie: de auditu
fama. certitudine. credulitate r̄ similibus circūstan
tūis aliis q̄ ad veritatē faciūt eliciēdā r̄ detegendā
falsitatē de testi. cū causā r̄ plenissime in spe. de tes.
s̄. iā de īterrogatoriis. Et cautū est q̄ h̄mōi īterro
gatōes disticte forment̄ ponēdo añ quālibz. itē vel
p̄simile: vt tradit doctrīa guil. ī spe. de testi. s̄. nunc

secretaria Inq̄a.

62

de interrogatorijs et sunt interrogatoria circa perso-
nas testium et circa dicta testium. Sed dicit Guil.
in spe. de testi. §. iam de interrogatorijs. x. in suma
q̄ duo sunt genera interrogatoriorū seu questionū
vnū genus fit ad destruēdū dicta testium. Aliud ad
fundandū eius exceptionē cōtra quā testes pducū-
tur quia testis deponere debz p vtraq̄ pte dicit ta-
men. Jo. an. in addi. q̄ interrogatio nō debet cōtine-
re nouū capitulū p aduersario. Exēplum. Titius
producit testes cōtra seyum ad pbanduz mutuū
seyus dat interrogatoria petēdo testes interroga-
ri sup solutione mutui scilicet an soluerit. hoc faciē-
dum non est qz seyus de hoc habet facere capitulū
et titius interrogatoria. Primus gen^o interrogato-
riorum fit dupliciter videlicet vel ratione psonae te-
stis vt quia est excōmunicatus instructus suborna-
tus vel suspectus vel alias minus idoneus ad testi-
ficādū vel ratione dicti / vt puta quia deponit con-
traria vel vacillat vel non reddit aptam causā dicti
sui. De diuersis autē interrogatorijs et formis inter-
rogationū ponit guil. in spe de testi. §. nūc de inter-
rogatorijs. De hoc etiā in. c. presentū de testi. li. vi.
Et de interrogatorijs et ibi ponitur forma in glo. et
ante nō habuim⁹ textū de eis. De materia ista no-
de testi. in. c. per tuas et in. c. cū causam et ibi no. q̄
si aliqua necessaria interrogatio fuerit omissa post
publicationē attestationū petitur a iudice et iteruz
interrogat vt quod omissum est restauretur. Idem
guillemus in specu. de testi. §. nunc videndum in
fi. Et ista interrogatoria vel copia de istis non de-
bent dari parti producēti testes ppter subordinatio-
nis timorē qz eis habitis posset instruere testes vt

concorditer ad interrogata responderent et sic per hoc tolleretur efficacia interrogatoriorum que ad hoc sunt inuenta ut falsitas facilius deprehendat: sed datur iudici qui debet illas moderare superflua et inutilia rescindendo. Si autem pars non facit nec dat interrogatoria tunc iudex faciet illa que habent in causa causas de testi. Et consultit Hostiense. quod potius fiant superflua quam aliquid necessarium obmittatur duabus de causis. Primo quod si factum est interrogatorium et obmittat aliquid necessarium non negligenter vel dolose supplementur seu repetetur non obstante publicatione ut super dictum est. Secundo quod forte iudex ex officio suo plura rescabit quam expedire videtur. ita non in causa presentium de testi. li. vi. super glo. interrogatoria. Factis responsionibus ad positiones actoris releuatur per tale confessionem a probatione et tunc non restat aliud nisi si confessum condemnare quod non sunt partes iudicis in consentientem nisi ut pronunciet de transac. c. preterea. Aduertat tamen diligenter an omnes positiones suas reus sit confessus. si ergo aliquas positiones reus sit confessus videat an per confessatas eius intentio probata sit. et tunc sententiam postulet ipse actor et proprios sunt negationes in iudicis per quas oportet ponentem onus probandi subire. Unde si reus omnes vel aliquas positiones negauit tunc habet actor suam intentionem probare. ff. de proba. l. eum qui vide alias. v. q. vlti. actor. Actor ergo petat terminum sibi dari ad probandum. et iudex statuet sibi terminum competentem pro prima dilatione quia debet habere tres dilationes. de testi. c. ultra tertiam non. de dila. c. ii. vel secundum alios statuatur vnus terminus pro omnibus tribus dilationibus. videlicet. i

62
ff. iij. dilationibus. Primum tñ seruatur de quo in
spe. de proba. i. pñ 7 no. alle. c. ij. de dila. plenius in
ca. in causis de test. i. glo. fi. tamē p̄ma dilatione iudex
nō dabit sc̄daz nisi ex iusta causa / unde vt d̄t ibi
Inno. secunda vel tercia dilatio dabitur qñ petens
illam ostendit se impeditum i p̄ma. Quantū autē
spaciū tēporis continere debeant iste dilatōes has
betur i. §. spaciuz. iij. q. iij. De testiū p̄ductōe. Ru.
Actor ergo q̄ vult producere testes faciet eos p̄ ius
dicem vocari qz testis se iugerens ex hoc quodā mō
se suspectū reddit vt. C. de testi. autēz rogati faciat
citari aduersariuz vt videat eos iurare alias recep
tio testium contra absentem non vocatuz facta nō
valeret vt in ca. ij. de test. ¶ Additio ¶ Sed queri
tur an dicta testiū parte non citata receptorz faciat
falti aliquale iudiciū bar. i. l. res hereditarias. ff. d̄
crimie expicate heredi. tenet q̄ sic. sed ipsemet bar.
i. l. maritus. ff. de questio. tenet q̄ non et ista opi.
est verior 7 probatur per tex. i. c. ij. de test. sup vers
bo nullius momenti. 7c. Iudices autēz raro per se
recipiunt testes vel eos examinant sz alijs commit
tunt de quo queritur Hostiensis vt scribit Jo. an. i
capitu. presentium de test. libz. vi. super glo. de iter
rogatorijs. De quo in speculato. ti. de test. §. nunc
tractandum. ver. i. 3 autem dixerī. Nam i probatio
nibus pendet tota vis cause Deberēt ergo iudices
potius committere alia q̄ testium examē facit. xvi.
distinctio quiescamus sed ex quo est onerosum er
go de facili alicui committunt. Si tamē vtiqz com
mittere velent debent non simplicibus sed idoneis
discretis et honestis delegare de test. si qui testium
de test. cogen. ca. i. de constan. 7 aff. c. i. Quia tamē

quādoq; testes tales sunt q̄ nō p̄nt neq; tenētur s̄
nire ad indicez pro testimonio ferēdo sed iudex ad
eos mittere vel ire debet propter p̄uilegium v̄l im-
potētiam ipsorum testium videlz si testes sunt egre-
gie persone v̄ll mulieres / seu senes / vel remoti / vel
q̄ producit est paup. r̄c. de quo i. c. p̄dicto. c. si q̄ tes-
tū r̄ ibi s̄ hoc dantur x̄sus. v̄n tunc ē iusta cā com-
mittendi alijs exceptionem r̄ examinationez vt ibi
r̄ no. de test. cum cām p̄us tamē q̄ scribat vel com-
mittat iudex recipiat cautionem ab eo contra quez
producentur q̄ mittat v̄l vadat ifra terminuz com-
petentem ad videndum iurare partes vt dicit guil-
i spe. de test. §. qualiter. x̄. sunt autē testes. s̄ hoc tñ
ē dicendum vt no. in. c. constitutus de fideiussor. in
glo. ante pe. r̄ sup ea de rescrip. statum. glo. penul.
lib. vi. Et sit commissio sub hac forma.

Commissio examis testium alteri facta:

Decanus iudex cause r̄ partiū ifra scriptaruz
a se ap. specialiter delegat^o officiali tali v̄l no-
tario tali publico vel alteri cui committitur. salutē
i domio. Quia talis actor in causa quaz mouet ta-
li reo i iudicio coram uobis ad itentionē suam fun-
dandū nonnullos itēdit producere testes quozū re-
ceptioni r̄ examinationi personaliter itendere non
valem^o. Idcirco de vestra legalitate r̄ discretionē
plurimum cōfisi vobis committimus r̄ mādāmus
quatenus testes quos idēz actor vel p̄curator ei^o
vobis duxerit nominādos ad p̄ntiam vestrā cōno-
cetis. receptoq; secundum formam iuris et iudicij
morē ab eis iuramento sup itentōe r̄ articulus p̄s-